מרים דרור

בִּקְצֵה הַמְּסִלָּה

שירים

ד"ר **מרים דרור**, משוררת וחוקרת ספרות.
מרצה בכירה במכללות האקדמיות "אורנים" ו"בית ברל".

ספרים קודמים:

- **המופלא הרחוק, שירים**, ספרית פועלים, 1978.
- **מעט צרי, מחקר על שירת מ.ג. לאנגר, אגודת הסופרים ועקד, 1984.**
- **זמן היסמין, שירים**, ספרית פועלים, 1991.
- **יצירות תשתית בתרבות העברית:** הפיוט 'ונתנה תוקף', מכון מופ"ת, 1996.
- **על סידור התפילה, (עם זכריה גורן)**, מכון מופ"ת, 2000.
- **לאהבה פנים רבות - שירי מרים דרור**, אלבום בהוצאה עצמית, 2007.
- **למה המלאכים עירומים? ספר ילדים**, הוצאת גוונים, 2009.
- **מאמרים בתחום הספרות**, פורסמו בכתבי עת שונים ובעתונות.

מרים דרור

בִּקְצֵה הַמְּסִילָה

שירים

הוצאת הקיבוץ המאוחד

Miriam Dror

AT THE END OF THE PATH

Poems

©
כל הזכויות שמורות להוצאת הקיבוץ המאוחד

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט
בכל דרך או אמצעי – אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר – כל חלק שהוא מהחומר שבספר
זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט, אלא
ברשות מפורשת בכתב שתינתן מראש מאת בית ההוצאה לאור.

Printed in Israel 2017 • נדפס בישראל תשע"ז

סידור, עימוד והדפסה: א. אורן הפקות דפוס בע"מ

לרינת, צפריר ועמית

הַמֵּאָה הָ־20

הַמֵּאָה הָעֶשְׂרִים

אֲנִי מִתְבּוֹנֶנֶת בַּמֵּאָה
הָעֶשְׂרִים,
רוֹאָה הַכֹּל – וְאֵינִי רוֹאָה
דָּבָר.
הָאֹפֶן שֶׁבּוֹ הִיא מַבִּיטָה
בִּי
מְעַוֵּר אֶת עֵינַי.

מֵאָה עֲצוּבָה,
מָרָה,
מְאֻכְזֶבֶת.
מִי שֶׁצִּפְּתָה
לִפְרִיחָה –
וְיָרְשָׁה שָׁוְא,
יָפָה בְּעוֹצְמוֹת
לֹא יִשָּׂעֲרוּ –
וְהוֹלִידָה כָּזָב.

אֲנִי בָּהּ –
וְהִיא בִּי
וּמַבָּטֵינוּ בּוֹהִים;

אֲנִי רוֹשֶׁמֶת
עַל לוּחַ הַזְּמַן:
עוֹד מֵאָה לְלֹא
אֱלֹהִים.

מֵאָה עֲצוּבָה

זוֹהִי מֵאָה עֲצוּבָה.
הָאֹפֶן שֶׁבּוֹ בְּנֵי
מַבִּיט בָּהּ, מְרַמֵּז
שֶׁיָּמִיהָ קְצוּבִים.
וְהוּא עוֹד אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ
עַל מַשְׁמָעוּת הַזְּמַנִּים.

וְאָנוּ בָּנֶיהָ,
בַּכְּאֵב וּבָעֹצֶב,
בְּעַוְלוֹת אָדָם לְאָדָם.
הָאֹפֶן שֶׁבּוֹ אָנוּ מוֹנִים
לָהּ, מְרַמֵּז כִּי
יָמֶיהָ אָבְדָן.
וְאָנוּ עוֹד אֵינֶנּוּ יוֹדְעִים
אֶת מַשְׁמָעוּת הַדָּם.

אֲבָל בְּנֵי צָעִיר כָּל כָּךְ,
וְגַם אֲנִי מְלֵאַת אַהֲבָה –
זֶהוּ מַאֲבַק אֵיתָנִים:
לָאֱהֹב בְּמֵאָה עֲצוּבָה.

הֲבָנָה

הַמְּאַחֵר שׁוֹאֵל אֶת הַמְּקֻדָּם

וְהַמְּקֻדָּם אֵינֶנּוּ מֵשִׁיב,
עַל אַף שֶׁתְּשׁוּבָתוֹ פְּתֻאוֹם
מוּבָנֶת.

זֹהִי הַשְׁהָיָה שֶׁל חִלּוּפִין:
הַלִּפְנֵי שֶׁהוֹפֵךְ לְאַחֲרִי;
הָאַחֲרִי שֶׁחָדַל לִהְיוֹת
הוּא,
וְדַוְקָא כַּאֲשֶׁר הוּא עַצְמוֹ –
עָלָיו לְהִתְחַלֵּף עִם
הַלִּפְנֵי –

וְהַשִּׁיחָה שֶׁמִּתְנַהֶלֶת שָׁם
לוּ יָכֹלְנוּ לְהַאֲזִין לָהּ,
הָיְתָה מְאִירָה עוֹלָם וּמְלוֹאוֹ

בָּאוֹר הַמַּפְלָא שֶׁהַכֹּל
מְבַקְּשִׁים לַשָּׁוְא:

הֲבָנָה.

שִׁנּוּי

הָאָבִיב הַהוּא עָטָה אֶת תַּכְרִיכָיו
בִּפְרִיחַת הַהֲדָרִים הַלְּבָנָה
מְעֹרֶבֶת בְּחַרְצִיּוֹת אַחֲרוֹנוֹת
שֶׁל טֶרֶם קַיִץ.

וְאִשָּׁה אַחַת בַּשָּׂדֶה,
חַמָּה כְּכַף־יָד פְּתוּחָה,
הָיְתָה שׁוֹאֶלֶת כָּל פֶּרַח־הָדָר
לְתַכְלִית בּוֹאוֹ.

הָעוֹלָם יָדַע שֶׁעָלָיו לְהִשְׁתַּנּוֹת,
וְהָיָה הוֹלֵךְ וּמְשַׁעֵר בֵּינוֹ־לְבֵינוֹ
מֵהֵיכָן יַתְחִיל הַשִּׁנּוּי,
וּמִי יַשְׁלִימֶנּוּ.

וְאִשָּׁה אַחַת בָּעוֹלָם,
שֶׁיָּדְעָה אֶת שִׁעוּרָהּ,
הָיְתָה פּוֹרֶשֶׂת לְפָנָיו אֶפְשָׁרִיּוֹת
וּמַנִּיחָה לוֹ לִבְחֹר
אֶת דַּרְכּוֹ.

הַצִּפִּיָּה עֲיֵפָה בַּחֲלוֹנוֹת;
הָרְגָעִים הַנּוֹקְפִים לֹא יָדְעוּ אֶת שִׁעוּרָם;
פְּרִיחַת הַהֲדָרִים הִתְגַּבְּרָה
עַל הַחַרְצִיּוֹת,

אַךְ מְאוּם לֹא הִשְׁתַּנָּה.

וְאִשָּׁה אַחַת,
שֶׁלִּבָּהּ יָדַע אֶת בּוֹא הַקַּיִץ,
הָיְתָה מְצַפָּה לִתְשׁוּבַת פֶּרַח־הֶהָדָר,
שׁוֹאֶלֶת לִבּוֹא תַּכְלִיתוֹ.

כַּף יָדָהּ הַחַמָּה מָלְאָה קוּרֵי־אַהֲבָה דַּקִּים;
אַךְ לֹא עֲלֵיהֶם נָפְלָה הַבְּחִירָה
כְּשֶׁהָעוֹלָם שִׁעֵר אֶת שִׁנּוּיוֹ.

אֲבִיב הָעַמִּים

אֲבִיב הָעַמִּים
הֲמִית אֶת חוֹלְמָיו
וְהוֹתִיר אוֹתָם
אֶבֶן עַל אֶבֶן

גַּלֵּי זִכָּרוֹן נִשְׁכָּחִים
לַחֲלוֹם שֶׁדָּעַךְ,

הַמַּהְפֵּכָה בִּכְתָה
אֶת עַצְמָהּ,
וְשָׁבָה עַל עִקְבוֹתֶיהָ.

וְהָאֲבָנִים הִמְתִּינוּ
בְּסַבְלָנוּת נִצְחִית

לַאֲשֶׁר לֹא צָלַח.

בַּקַּיִץ הַהוּא

בַּקַּיִץ הַהוּא הָיְתָה רַק אֶבֶן אַחַת
שֶׁנָּשְׂאָה פָּנֶיהָ לַשֶּׁמֶשׁ,
מְעֻלֶּפֶת מֵחֹם
מִתְעַקֶּשֶׁת לִרְאוֹת
אֶת כִּוּוּן הַזְּרִימָה.

אֲנָשִׁים הָרְגוּ זֶה אֶת
זֶה, מִפַּנִּים לְעַצְמָם
אֶת הַדֶּרֶךְ,

וְאֵינָם יוֹדְעִים עַל מָה.

עַקְרַבִּים קְטַנִּים, מִן הַצַּד,
כָּבְשׁוּ לְעַצְמָם פִּנָּה,
בְּטוּחִים שֶׁרַק עֵינֵיהֶם
רוֹאוֹת נְכוֹנָה.

וְאֶבֶן אַחַת בַּשָּׂדֶה,
שֶׁעֵינֶיהָ רוֹאוֹת וְיוֹדְעוֹת

בִּקְשָׁה לְעַצְמָהּ מָקוֹם
שֶׁאֵין בּוֹ שִׂנְאָה – –

בִּקַּשְׁתִּי לָשִׁיר אֶת זְמַן הַיַּסְמִין

בִּקַּשְׁתִּי לָשִׁיר אֶת זְמַן הַיַּסְמִין.

אֵיךְ אָשִׁיר אֶת זְמַן הַיַּסְמִין
בְּעוֹלָם שֶׁאֵינוֹ מַאֲזִין
לְקוֹלוֹת הַנְּבִיטָה הַלְּבָנִים,
וְאֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ
אֶת מַבּוּעֵי הַתִּקְוָה הַקְּטַנִּים
שֶׁחוֹלְפִים בֵּין פֶּרַח לְפֶרַח –

אֵיךְ אָשִׁיר אֶת זְמַן הַיַּסְמִין
בְּאֶרֶץ שֶׁשָּׁכְחָה אֶת זְמַן הַזַּיִת,
וְאָסְפָה אֵלֶיהָ נִבְטֵי שִׂנְאָה מָרִים –

וְזָכַרְתִּי אֶת הַתְּאֵנָה וְהַגֶּפֶן,
וְשִׁעַרְתִּי אֶת זְמַן הָאָטָד,

וּבָכִיתִי אֶת זְמַן הַיַּסְמִין
וְיָדַעְתִּי: נוֹעַד.

קֶרֶב

כַּמָּה עֲשֹׂרוֹת שָׁנִים אֲנִי נֶאֱבָקֶת
בַּגֹּלֶם שֶׁקָּם עַל יוֹצְרָיו.

תְּחִלָּה עָבַדְתִּי לוֹ.
אַחַר נֶאֱבַקְתִּי בּוֹ
וְגָבַרְתִּי עָלָיו.

עַכְשָׁו אֲנִי בִּלְעָדָיו
עַכְשָׁו אֲנִי לְבַדִּי

וּרְגָעִים־שֶׁל־גֹּלֶם שׁוּב
מִצְטַבְּרִים, מְבַקְּשִׁים
לָקַחַת אוֹתִי.

אֲנִי מְאַתֶּרֶת אוֹתָם.
אֲנִי צוֹפָה בָּם עַכְשָׁו:

הֵם אֵינָם יוֹדְעִים עֲדַיִן
שֶׁעַכְשָׁו מַתְחִיל הַקֶּרֶב.

רֹאשׁ כָּפוּף

אִמִּי כָּפְפָה אֶת רֹאשָׁהּ
לְצִוּוּי קָטֵגוֹרִי יָחִיד,
מַאֲמִינָה כִּי הִיא נוֹשֵׂאת בְּשׂוֹרָה גְּדוֹלָה
מֵהָכִיל וּמֵהָבֵן.

וְרֹאשָׁהּ הָלַךְ וְנִכְפַּף
בֶּאֱמוּנָה הוֹלֶכֶת וְנִסְדֶּקֶת
שֶׁזִּנְקָה מֵעַל גַּבָּהּ הַנִּרְמָס
אֶל עָתִיד שֶׁכְּלָל לֹא רָצָה בָּהּ.

וְיָדֶיהָ הַחַמּוֹת שָׂרְצוּ עַל קְלִידֵי הַפְּסַנְתֵּר
בְּסוּפָה שֶׁל תֹּם וְכֹחַ,
רָפוּ לְאִטָּן וְנָנְחוּ אֶת צְלִילָן הַמַּפְלָא.

אֲנִי קוֹשֶׁבֶת אֶת שְׁתִיקָתָהּ הַכּוֹאֶבֶת.
אֲנִי נוֹשָׂה אֶת אַכְזָבָתָהּ.
לַשָּׁוְא אֲנִי שָׂבָה וּמְבַקֶּשֶׁת
כִּי תִּשָּׂא מֵחָדָשׁ אֶת רֹאשָׁהּ.

גְּלוּיָה מִלּוֹנְדוֹן, סְתָו 1994

א׳

בְּלוֹנְדוֹן סְתָו נָעִים,
שֶׁלֹּא הָיָה דְּגְמָתוֹ
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה.
בַּכְּרוֹת – סִיעוֹת תַּיָּרִים בּוֹדְדוֹת,
בַּמּוּזֵיאוֹנִים – הֲמוֹן אָדָם,
בַּפַּארְקִים נוֹשְׁמִים לְאַט,
וּבָאוֹטוֹבּוּסִים מַמְשִׁיךְ הַכַּרְטִיסָן
לִפְלֹט אֶת כַּרְטִיסָיו
מִתּוֹךְ הַמִּתְקָן הַבִּלְתִּי־
אֶפְשָׁרִי

בְּסוֹף הַמֵּאָה הָעֶשְׂרִים

פֶּסְטִיבָל שֶׁקְּסְפִּיר פּוֹתֵחַ שְׁעָרָיו:
הַמֶּלֶךְ לִיר בּוֹכֶה בְּיַפָּנִית
אֶת בְּגִידַת אַהֲבַת בְּנוֹתָיו.
רוֹמֵיאוֹ וְיוּלְיָה מֵתֵי־אַהֲבָה
גֶּרְמָנִית וְעִבְרִית;
טַטְיָאנָה מִתְאַהֶבֶת בַּחֲמוֹר
גְּרוּזִינִי,
שַׁיְלוֹק מֵבִיא אֶת צִדְקָתוֹ
אֶל גִּבּוֹל הָאַבְּסוּרְד
כְּכוּשִׁי מְהֻגָּן
מִשִּׁיקָגוֹ הַמּוֹדֶרְנִית,

וְהַנְּסִיכָה מִוֵּילְס בּוֹגֶדֶת
בַּנְּסִיךְ שֶׁבָּגַד בָּהּ.

בְּאוֹקְסְפוֹרְד סְטְרִיט זוֹהֲרִים
קִשּׁוּטֵי חַג־הַמּוֹלָד
בְּמְחִירֵי חַג
מַאֲמִירִים,

וּבַחֲנוּת כֹּל־בּוֹ
נִרְצַח זַמָּן
בִּגְלַל כַּמָּה פֶּנִי'ס
שֶׁחָסְרוּ לְלָקוֹחַ –

(sorry, מֵעִיר מִישֶׁהוּ
שֶׁנִּתְקַל בְּמִישֶׁהוּ)

וְשֶׁקִּסְפִּיר מֵנִיד בְּרֹאשׁוֹ.

ב׳

הַטֶּלֶוִיזְיָה מַצִּיגָה שַׁעֲשׁוּעוֹן־הִיפְּנוֹזָה:
אָדָם הָפְנַט לְשׂוֹחֵחַ עִם חֲזִיר.
הוּא מַשְׁמִיעַ חִרְחוּרִים מְשֻׁנִּים,
וְהַחֲזִיר עוֹנֶה לוֹ.

אַחַר־כָּךְ הוּא מְתַרְגֵּם:
כָּזֹאת וְכָזֹאת שָׁאַלְתִּי,
כָּךְ וְכָךְ עָנָה הַחֲזִיר;

(דְּבָרִים שֶׁל טַעַם).

הֵם נִפְרָדִים כִּידִידִים
וָתִיקִים –

אֶפְשָׁר שֶׁגַּם זוֹ דֶּרֶךְ
לִפְתֹּר אִי־הֲבָנוֹת

בְּסוֹף הַמֵּאָה הָעֶשְׂרִים? –

ג׳

אַתְּ מְפֻנָּקֶת, אָמַרְתִּי לָהּ,
לָקוּם כָּךְ בֹּקֶר אֶחָד,
לְפָרֵק מֵעָלַיִךְ כָּל עֹל
וְלִפְרֹחַ מִן הָעוֹלָם –
רַק אִשָּׁה מְפֻנָּקֶת מְאֹד
מַרְשָׁה כָּזֹאת לְעַצְמָהּ;
וְאַל תְּסַפְּרִי לִי עַל כְּאֵב
וְאַף לֹא עַל גַּעְגּוּעִים –
בַּמְּחוֹזוֹת הָהֵם הָיִיתִי
וְעוֹדֶנִּי שָׁם – – –

עִם מִי אַתְּ מְדַבֶּרֶת?
שָׁאֲלָה הַנַּעֲרָה,
עִם עַצְמִי, עָנִיתִי,
וְעִם סִילְבִיָּה פְּלָאת׳ –
מִי זֹאת, שָׁאֲלָה,
מְשׁוֹרֶרֶת, אָמַרְתִּי,
שֶׁאֵינֶנָּה עוֹד –
אָה, אָמְרָה, זֶה הַכֹּל?
So what?

לִשְׁתּוֹת קָפֶה בַּקָּפֶה

לִשְׁתּוֹת קָפֶה
בַּקָּפֶה
אֲנָשִׁים מְשִׂיחִים
זֶה עִם זֶה
יֵשׁ לָהֶם עִם מִי
יֵשׁ לָהֶם עַל מָה

לִשְׁתּוֹת קָפֶה
בַּקָּפֶה

אֲנָשִׁים בָּאִים וְהוֹלְכִים
זֶה עִם זֶה
יֵשׁ לָהֶם עִם מִי
יֵשׁ לָהֶם עַל מָה

לָלֶכֶת

לִשְׁתּוֹת קָפֶה
בַּקָּפֶה

קוֹלוֹת הַחַיִים נִשְׁמָעִים
בַּקָּפֶה
אֲנָשִׁים אוֹהֲבִים
זֶה אֶת זֶה
יֵשׁ לָהֶם אֶת מִי
יֵשׁ לָהֶם עַל מָה

לִשְׁתּוֹת קָפֶה
בַּקָּפֶה

לִהְיוֹת
קָפֶה בַּקָּפֶה
זוֹ הַגְשָׁמָה,
יֵשׁ לַקָּפֶה
זֶה אֶת זֶה
יֵשׁ מִי שֶׁיַּחֲשֹׁק בּוֹ
בַּקָּפֶה

לִהְיוֹת
קָפֶה בַּקָּפֶה
זוֹ בְּדִידוּת
אֵין תִּכְלָה

עַכְשָׁו גַּם הַמּוּסִיקָה
כָּלְתָה

אַךְ מִי שֶׁשָּׁתָה קָפֶה
בַּקָּפֶה
נוֹשֵׂא עִמּוֹ
אֶת קוֹלָהּ.

בְּקֻצֵה הַנְּשִׁימָה

הָאֲרָיוֹת רָבְצוּ בְּשֶׁקֶט בַּכְּפָר,
הַגֶּשֶׁם הִתְחַלֵּף בְּשֶׁמֶשׁ,
וּבְיָדִי נוֹתְרָה מִטְרִיָּה קְטַנָּה
מֵהָכִיל מַיִם וְאוֹר יַחְדָּו.
נָשַׁמְתִּי לְאַט מְאֹד,
מְנַסָּה לִתְפֹּס בְּקֻצֵה הַנְּשִׁימָה
אֶת הַדְּמוּת הַנּוֹסַעַת בֵּין עֲנָנִים
בְּרֹאשׁ הָעַמּוּד הָרָחוֹק.

לֹא הִצְלַחְתִּי.
כְּמוֹ תָּמִיד,
דְּמוּת רְחוֹקָה נוֹתֶרֶת
בְּקֻצֵה הַנְּשִׁימָה
וַאֲנִי יוֹדַעַת כִּי אִם אוֹשִׁיט
יָדִי אֵלֶיהָ, אִם אֶזְכֶּה לָגַעַת
בָּהּ,
תֹּאבַד נְשִׁימָתִי.

וּמָה כְּבָר יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת
אִשָּׁה בְּסוֹף הַמֵּאָה הָעֶשְׂרִים
לְלֹא נְשִׁימָה –

נִסָּיוֹן הַפִּיּוּס

נִסָּיוֹן הַפִּיּוּס
הוּא תְּקוָה אֵינְסוֹפִית
שֶׁמְּאַבֶּדֶת עַצְמָהּ
לְאַט,

יוֹדַעַת אֶת מַרְכִּיבֵי הַמִּשְׁוָאָה,
וְוֹרֶמֶת עִם חֲלָקֶיהָ

וְרוֹאָה אֶת הַטֵּרוּף
וְהָאָבְדָן

וּפוֹרֶשֶׂת שׁוּב וְעוֹד
אֶת הָאֵינְסוֹפִית,
מְקַוָּוה לַעְצֹר
אֶת הַשֶּׁטֶף הָאִטִּי
שֶׁל הָאִבּוּד,

מַכְחִישָׁה,
מְשַׁנָּה,
מַעֲמִידָה פָּנִים,
מִתְעַלֶּמֶת –

וְנֶאֱחֶזֶת מֵחָדָשׁ
בַּבְּלִי־מָה – – –

אָמְרוּ בָּרַדְיוֹ

אָמְרוּ בָּרַדְיוֹ שֶׁהָאֲוִיר מְזֹהָם,
וְזֹהוּם אֲוִיר מְסַכֵּן לְתִינוֹקוֹת וּזְקֵנִים.
אִם לֹא הָיוּ אוֹמְרִים – אֵיךְ הָיִיתִי יוֹדַעַת?
הֲלֹא גַּם בְּיוֹם טָהוֹר וְשָׁקוּף, רֵאוֹתַי
נוֹקְשׁוֹת זוֹ אֶל זוֹ בִּפְלִיאָה
עַל שֶׁהֵן נוֹשְׁמוֹת עֲדַיִן.

כְּמוֹ לוֹמַר לְעִוֵּר שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ עֲיֵפָה מִלִּזְרֹחַ.
אִם לֹא הָיוּ אוֹמְרִים – אֵיךְ הָיָה יוֹדֵעַ?

פְּעָמִים רַבּוֹת כָּל כָּךְ אָנוּ מַחֲלִיפִים
מְסוֹבֵב בְּסִבָּה, וּלְהֵפֶךְ. וַהֲלֹא הָאֲוִיר
אֵינוֹ תָּלוּי בְּרֵאוֹתַי, וְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ אֵינוֹ
תָּלוּי בָּעִוֵּר – – –

הַאֻמְנָם?!
אִם לֹא נֵדַע –
אֵיךְ נֵדַע?

זוֹהִי הַמֵּאָה הָעֶשְׂרִים וְאַחַת:
נַקְשִׁיב לָרַדְיוֹ:
מִישֶׁהוּ חַיָּב לָדַעַת,
מִישֶׁהוּ חַיָּב לִנְשֹׁם,
מִישֶׁהוּ חַיָּב לִרְאוֹת!

הַאֻמְנָם?!
מִי??

לְהָבִין וְלָשֵׂאת

הֶעָצִיץ בָּכָה כָּל הַלַּיְלָה:
מַיִם, מַיִם...
חָשַׁבְתִּי שֶׁאֲנִי יוֹדַעַת אוֹתוֹ,
אֲבָל לֹא שָׁמַעְתִּי.

וְהַקּוֹלוֹת פָּרְשׂוּ עַצְמָם עַד אֵלֶם,
וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי.

וְאַחַר כָּךְ נָמוֹגוּ הַצְּבָעִים –
וַאֲנִי לֹא רָאִיתִי.

וְאַחַר כָּךְ לֹא חָשׁוּ שְׂפָתַי
בְּטַעְמָם שֶׁל דְּבָרִים שֶׁל טַעַם –
וַאֲנִי לֹא אָמַרְתִּי.

הַדֶּרֶךְ מִן הַמּוּחָשׁ לַמְּפֻשָּׁט
קְצָרָה מִמַּה שֶׁחָשַׁבְתִּי
וּנְקֻדַּת הַחִבּוּר כֹּה קְטַנָּה,
שֶׁאֶפְשָׁר לַחֲלֹף עַל פָּנֶיהָ
בְּאֵין־דַּעַת, בְּאֵין שִׁעוּר
כִּי כָּאן מַמָּשׁ,
כָּאן וַעֲכְשָׁו,
הֶחְמַצְתִּי אֶת הַגְּדוֹלָה שֶׁבַּתְּקוּוֹת:

לְהָבִין אֶת הָעוֹלָם
וְלָשֵׂאת אֶת פָּנָיו.

חֲדוּת הָרְאִיָּה שֶׁל הַנָּשֶׁר

★

חַדּוּת הָרְאִיָּה שֶׁל הַנֶּשֶׁר
מִתְבַּקֶּשֶׁת עַכְשָׁו
כָּל כָּךְ:
הַיְכֹלֶת לִצְפּוֹת אֶת הָרַקַע
מֵעֵבֶר לְכָל פְּרָטָיו.

לְהָבִין אֶת טִיסַת הַיָּחִיד,
מַמְרִיאָה וְאֵינָנָּה רוֹאָה
אֵיךְ הָרַקַע פּוֹנָה לָהּ
עֹרֶף, בְּעוֹד הִיא
מְבַקֶּשֶׁת אַחֲרָיו.

תְּהִיָּה

בַּמָּקוֹם שֶׁבּוֹ הַמַּיִם
כְּבֵדִים מִן הָאֶבֶן,
נוֹלֶדֶת יַבָּשָׁה.

בַּמָּקוֹם שֶׁבּוֹ הַמְּצִיאוּת
נוֹלֶדֶת מֵהַתְּקוָוֹת,
נוֹלֶדֶת אַכְזָבָה.

בַּמָּקוֹם שֶׁבּוֹ אֲנִי נִצֶּבֶת,
נוֹלֶדֶת תְּהִיָּה.

דְּרָכִים

דְּרָכִים סוֹלְלוֹת אֶת עַצְמָן.
כְּשֶׁאַתְּ עַל הַדֶּרֶךְ –
לְכִי בְּדַרְכָּהּ.
כְּשֶׁאַתְּ בְּעִקְבוֹתֶיהָ –
בִּדְרְכִי כִּוּוּנָהּ.

כְּשֶׁאַתְּ מְחַפֶּשֶׂת אַחֲרֶיהָ,
שַׁעֲרִי לְאָן פָּנֶיהָ;
כְּשֶׁפָּנֶיהָ גְּלוּיִים לְפָנַיִךְ
בִּדְרְכִי אֶת מִסְתְּרֵי לֵדָתָהּ.

כְּשֶׁהַזְּרִיחָה מְאִירָה לָהּ פָּנֶיהָ –
חַפְּשִׂי אֶת רִגְעֵי הַשְּׁקִיעָה;

וְזִכְרִי כִּי גַּם הַטּוֹבָה בַּדְּרָכִים
תְּלוּיָה בַּהוֹלְכִים בְּדַרְכָּהּ.

כִּוּוּנִים

הַבְּרוֹשׁ נָטָה עַל צִדּוֹ,
שָׁמַט אֶת צַמַּרְתּוֹ,
וְהָעוֹלָם שֶׁתָּמִיד נֶחֱלַק
בֵּין יְמִין הַבְּרוֹשׁ לִשְׂמֹאלוֹ,
שׁוּב נָבוֹךְ בֵּין כִּוּוּנָיו.

בְּסַךְ הַכֹּל פִּסַּת שָׁמַיִם
שֶׁשִּׁשְׁנָתָה אֶחִיזָתָהּ,
וְעוֹלָם שָׁלֵם מַבִּיט בּוֹ
מִשְׁתָּאֶה לִפְתֹר חִידָתָהּ.

בְּחִירָה

זוֹ הַבְּחִירָה. וְיֵשׁ לְהַבְחִין
בְּבוֹאָהּ וּבְלֶכְתָּהּ.
כְּשֶׁהִיא אִתָּךְ, יָמִיךְ
נוֹשְׁמִים בְּשַׁלְוָה שֶׁאֵין בָּהּ
תְּמוּרָה.
כְּשֶׁהִיא הוֹלֶכֶת וְרוֹחֶקֶת
מִמֵּךְ, נְשִׁימָתֵךְ מִשְׁתַּבֶּשֶׁת:
הַמַּאֲמָץ הוֹפֵךְ לִהְיוֹת
חָזוּת־הַכֹּל: עוֹד מְעַט
אֲוִיר לְרֵאוֹת חֲסוּמוֹת,
עוֹד טִפַּת חֹמְצָן
אַחֲרוֹנָה –

וּכְשֶׁהִיא אֵינֶנָּה, אִי אֶפְשָׁר
לְהַבְחִין
בְּבוֹאָהּ
וּבְלֶכְתָּהּ – – –

תְּקוּוֹת וּכְלָלִים

אֶת הַתְּקוּוֹת אָשִׂים
בְּצַד אֶחָד –
– לַמִּשְׂחָק הַזֶּה יֵשׁ כְּלָלִים.

וְאֶת הַחֲלוֹמוֹת אֶשְׁכַּח
בַּצַּד הָאַחֵר –
אַנִּיחַ, וְיוֹתֵר לֹא אָרִים.

וְאַמְשִׁיךְ בַּדַּרְכְּךָ
לְפִי הַכְּלָלִים –
– הַחִצִּים מוֹרִים לְפָנִים.

וּמַה שֶּׁנִּשְׁכַּח
לְצִדֵּי הַנְּתִיב,
זֹאת אֲנִי –

אָדָם בְּלִי פָּנִים.

צָבָא נָסוֹג

רָאִיתִי צָבָא נָסוֹג
מִשְׁדֵה תִקְווֹתָיו הַנֶּחְבָּל וְאוֹבֵד:
בֶּגֶד פָּרוּם שֶׁחוּטָיו מְשֻׁלָּכִים
בַּדְּרָכִים
עֵינַיִם מוּבָסוֹת
שֶׁאֵינָן מוּכָנוֹת לְוַתֵּר עַל
מְעַט הַכֹּחַ
הֶחָבוּי בְּשׁוּלַיִהֶן,
נִיגָּפוֹת בְּחֹלְשַׁת הַדְּמָעוֹת
הַמְּטַשְׁטְשׁוֹת עֲקֵבוֹת
וְדֶרֶךְ.

מַגַּע יָדְךָ עַל פָּנַי אֵינוֹ מְנַחֵם
הוּא לֹא יִתְפֹּר מֵחָדָשׁ אֶת הַבֶּגֶד
מַאֲמַץ אֵיתָנִים נִדְרָשׁ לְהַשְׁחִיל מֵחָדָשׁ
אֶת הַחוּט בְּמַחַט הַסִּכּוּי הַמַּחֲלִיקָה
בְּלִי דַּעַת תִּקְוָתָהּ

וְהַצָּבָא הוֹלֵךְ וְנָסוֹג
מִכְּנִיעָה אֶל וִתּוּר
אֶל אֵלֶם

וְרִחַמְתִּי אֶת הַמְנַצֵּחַ.

צַעַד אֶחָד לִפְנֵי הַלַּיְלָה

צַעַד אֶחָד לִפְנֵי הַלַּיְלָה,
אֲנִי יוֹדַעַת שֶׁהַחוֹמָה תִּקְרֹס
אִם אַתְמִיד לְהַיְשִׁיר
מַבָּטִי בְּפָנֶיהָ.

אֲלָא שֶׁהָאֹפֶק נָחוּשׁ
כְּמִי שֶׁמְּסַגֵּל לַעֲצֹר
אֶת הַשֶּׁמֶשׁ

וְהָרֶטֶט בְּקַוֵּי הַתִּקְוָה
מְסַנְוֵר אֶת הָאֲוִיר
עַד תֹּם.

אֵינִי יוֹדַעַת אֶת בּוֹא הַלַּיְלָה.
צַעַד אֶחָד לִפָּנָיו,
הַחוֹמָה אָמְנָם קוֹרֶסֶת

אַךְ גַּם הָאֹפֶק נוֹשֵׁר.

חֵרוּת

זוֹ הָרוּחַ שֶׁפָּסְעָה עַכְשָׁו בַּמִּסְדְּרוֹן –
לֹא יָדַעְתִּי.
פְּסִיעָה חֲרִישִׁית.
לֹא שָׁמַעְתִּי.

הִיא יוֹדַעַת לַחֲלֹף לְיָדִי
לְלֹא קוֹל
מוֹתִירָה רַק מַשָּׁב
חֲרִישִׁי

כְּשֶׁעֵינַיִךְ עִוְרוֹת
כָּל קוֹל נֶחְשָׁב
מַמָּשִׁי

וְהִיא מַגְשִׁימָה צְעָדֶיהָ
וְהוֹפֶכֶת לְאַט
לְמַהוּת

אֵינִי רוֹאָה אֶת
פָּנֶיהָ,
אַךְ אֲנִי יוֹדַעַת:
חֵרוּת.

הַזְּמַן

הַזְּמַן

אֶפְשָׁר לָתֵת לַזְּמַן
רַק אֶת מַה שֶּׁהוּא
מַגִּישׁ:
אֶת עַצְמוֹ.

וְאֶפְשָׁר לִזְרֹם אִתּוֹ
רַק אֶל מַה שֶּׁהוּא
זוֹרֵם:
אֶל הֶמְשֵׁכוֹ.

וְאֶפְשָׁר לְהִתְמַרְמֵר
וְאֶפְשָׁר לְהַשְׁלִים;
לְהִתְעַלֵּם וְלַעֲצֹר,
לְהָבִין וְלָנוּעַ –

מַה שֶּׁטּוֹב בַּזְּמַן
זֶה שֶּׁהוּא עוֹבֵר

גַּם הַיּוֹדְעִים לֹא יֵדְעוּ
מַדּוּעַ – – –

לְאָן זוֹרְמִים הַזְּמַנִּים

יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁבָּאִים
וְיֵשׁ דְּבָרִים שֶׁחוֹלְפִים
וְלֹא הַדְּבָרִים מִשְׁתַּנִּים –
הַשָּׁעָה מְשַׁנָּה פָּנִים.

יֵשׁ כַּד הַיּוֹרֵד אֶל הַמַּבּוּעַ
וְיֵשׁ כַּד הַדּוֹלֶה אֶת תָּכְנוֹ
וְלֹא הַכַּד הוּא הַיּוֹדֵעַ –
הַמַּבּוּעַ שׁוֹצֵף אֶל עַצְמוֹ.

אַל תִּשְׁאַל לְסִבּוֹת הַדְּבָרִים:
אוֹתָן קַל לְגַלּוֹת וְלִמְצֹא;
שְׁאַל לְמַה שֶּׁמֵּעֵבֶר לָהֶן,
שְׁאַל לַדָּבָר עַצְמוֹ,

אֵיךְ שְׁעַת הַדְּבָרִים הַבָּאִים
מְשַׁלֶּבֶת זְרוֹעַ עִם הַכַּד בַּמַּבּוּעַ,
וְאֵיךְ שְׁעַת הַדְּבָרִים הַחוֹלְפִים
מַפְנָה לוֹ עֹרֶף קָטוּעַ,

וּבַמִּפְלָא מִמְּךָ הַבֵּט,
וְהָבֵן כִּי לֹא תָּבִין
הַאִם הַשָּׁעָה שֶׁחָלְפָה יוֹדַעַת
לְאָן זוֹרְמִים הַזְּמַנִּים – – –

מִפְגָּשׁ

מָקוֹם הַמִּפְגָּשׁ שֶׁל הַקַּיִץ בַּחֹרֶף
הוּא מָקוֹם שֶׁל תִּקְווֹת וְיֵאוּשׁ.
תָּמִיד מִישֶׁהוּ מַמְשִׁיךְ לְקַווֹת –
וּמִישֶׁהוּ נוֹאָשׁ.

מִי שֶׁחָלַף אֵינוֹ מְוַתֵּר –
תִּקְוָתוֹ עוֹד בְּתוֹכוֹ.
מִי שֶׁבָּא מֵחָדָשׁ אֵינֶנּוּ זוֹכֵר
אֶת אֲשֶׁר הָיָה עִם לֶכְתּוֹ.

וּבְמָקוֹם הַמִּפְגָּשׁ אַתָּה וַאֲנִי
מְבַקְּשִׁים מָקוֹם־מִבְטַחִים

שֶׁיֵּשׁ בּוֹ תִּקְוָה וְיֵאוּשׁ חֲלִיפוֹת
לַבָּאִים וְגַם לַהוֹלְכִים.

בְּסוֹף סֶפְּטֶמְבֶּר

בְּסוֹף סֶפְּטֶמְבֶּר הָיָה לַשָּׁמַיִם
גָּוֶן שֶׁל תִּקְוָה שָׁגְוָעָה.
הַגַּרְגִּירִים זְרָזְפוּ לְאִטָּם
בִּשְׁעוֹן הַחוֹל הַמְּפְלָא שֶׁל הַזְּמַן,

בָּאֲוִיר הָיְתָה מִשְׁאָלָה שֶׁל גֶּשֶׁם
וְרֵיחָם שֶׁל פֵּרוֹת שֶׁנִּשְׁרוּ
אֶל אֲדָמָה תְּמֵהָה עַל בּוֹאָם,
שֶׁרְגָבֶיהָ עוֹדָם תּוֹהִים אִם
לְהָאִיר אֲלֵיהֶם פָּנִים.

הֶחָצָב זָקַף אֶת רֹאשׁוֹ
מֵעַל לַקּוֹצִים הַיְבֵשִׁים,
וְהֵאִיר אֶת פָּנָיו קָדִימָה,
לִרְאוֹת אֶת אֲשֶׁר יָבוֹא:

הַגֶּשֶׁם עוֹדֶנּוּ בַּדֶּרֶךְ, אַךְ
הַטִּפּוֹת כְּבָר נֶאֱסָפוֹת
אֶל יוֹמוֹ

בְּסוֹף סֶפְּטֶמְבֶּר אֲנִי כְּבָר
יוֹדֵעַת אֶת הַגָּוֶן וְהַצֶּבַע,
עֲדַיִן לֹא אֶת רֵיחוֹ וְטַעֲמוֹ;

אַךְ הַתִּקְוָה שָׁגְוָעָה כְּבָר יוֹדַעַת
אֶת הַדִּין וְאֶת מְקוֹמוֹ.

רֶגַע

הָרֶגַע הַזֶּה שֶׁבִּקַּשְׁתִּי
לַעֲמֹד עַל טִיבוֹ,
לֹא הֵאִיר לִקְרָאתִי
אֶת פָּנָיו

וַאֲנִי חָקַרְתִּי וְדָרַשְׁתִּי
הִבַּטְתִּי וְהִסְתַּכַּלְתִּי
וּבָחַנְתִּי אוֹתוֹ
לַשָּׁוְא

כְּמוֹ צְלוֹפָח מְיֻמָּן
הוּא חָמַק מִפָּנַי
מוֹתִיר אֶת חִידַת הַנָּחָשׁ

וַאֲנִי נִחַשְׁתִּי וְנִחַשְׁתִּי,
וְהוּא חָמַק וְחָלַף –

שַׁאֲלִי בָּרוּחַ

הָנִיחִי לַזְּמַן לַעֲבֹר
הַרְגִּישִׁי אֵיךְ הָרוּחַ
מְקַשְׁקֶשֶׁת בָּאִילָנוֹת
וּמְזַנֶּקֶת,
בּוֹהֶה,
בַּשָּׂדֶה הַפָּתוּחַ

הָנִיחִי לַזְּמַן לִזְרֹם
יוֹדַעַת שֶׁאַתְּ מְאַבֶּדֶת
אוֹתוֹ,
וְנוֹחַ וְרַךְ וְקַל
כִּזְרִימַת הַמַּיִם בַּנָּהָר
הַשָּׁלוּחַ

אֶל מָקוֹם שֶׁלֹּא מִכָּאן,
אֶל אֲדָמָה אַחֶרֶת,
אֶל מַה שֶׁהָיָה
בְּטֶרֶם יִהְיֶה

אֶל
הַפָּתוּחַ –

וְאַל תִּשְׁאֲלִי בַּשָּׁעוֹן,
שַׁאֲלִי
בָּרוּחַ.

גּוֹרָל

גּוֹרָל

יָדְךָ הַשְּׁלוּחָה לְהָגֵן עַל לִבֶּךָ
לֹא זָכְרָה כִּי גּוֹרָל הוּא עָלַיִךְ,
וּכְמוֹ בַּטְּרָגֶדְיוֹת הַיְשָׁנוֹת
לַשָּׁוְא תִּנַּסִּי לְהִמָּלֵט:
גּוֹרָלֵךְ הוּא בְּכָל מִבְרָחַיִךְ.

כַּמָּה תְּמִימוּת מְצוּיָה בָּאֱמוּנָה
כִּי הַכֹּל צָפוּי, אַךְ הָרְשׁוּת נְתוּנָה.
מִי שֶׁחַיָּיו כְּמַחֲנֶה בְּמִלְחָמָה
נְפִילָתוֹ צְפוּיָה. רְשׁוּתוֹ אֲבוּדָה.
וּמִי שֶׁהָרְשׁוּת נְתוּנָה בְּיָדוֹ,
מְמַיֵּלָא צָפוּי לוֹ כָּל מַתָּנוֹ.

מִי שֶׁמַּאֲמִין, רַק תְּמִימוּתוֹ
עוֹמֶדֶת לוֹ בְּבוֹא עִתּוֹ
לִשְׁכֹּחַ כִּי תְּמִימוּת הָיְתָה לוֹ אֱמוּנָה
לִזְכֹּר כִּי הַצָּפוּי נִתַּן לוֹ מַתָּנָה

וְכָךְ יָדְךָ הַשְּׁלוּחָה לְהָגֵן עַל לִבֵּךְ
שָׁבָה וְשׁוֹכַחַת גּוֹרָלָהּ;
מַה שֶּׁהוֹפֵךְ כָּל אָבִיב לְמוֹפֵת,
אֵינוֹ אֶלָּא מַהֲתַלָּה.

שְׁאֵלוֹת

זוֹ שְׁאֵלָה שֶׁל מֶרְחָק:
כַּוָּן הָאֹפֶק הַמַּאֲפִיר
אֶפְשָׁר שֶׁיֶּחְשֶׁב לְתַעֲלוּמַת
תִּקְוָה. הַמִּדּוֹת הַנְּכוֹנוֹת
הֵן הַקּוֹבְעוֹת.
וְלֹא רַק בַּמֶּרְחָק.

זוֹ שְׁאֵלָה שֶׁל אֹפֶק:
הַשָּׂגָתוֹ הַמִּתְרַחֶקֶת־וְהוֹלֶכֶת
אֵינֶנָּה שׁוֹלֶלֶת אֶת קִיּוּמוֹ.
זוֹ נְקֻדַּת הִתְרַחֲשׁוּת שֶׁבָּהּ
נִבְלַעַת תַּעֲלוּמַת־תִּקְוָה –
וְשָׁבָה וְנוֹלֶדֶת.

זוֹ שְׁאֵלָה שֶׁל אָדָם לְאָדָם:
מֶרְחָקָה שֶׁל תַּעֲלוּמַת תִּקְוָה
מִגַּעְגּוּעֶיהָ אֶל הָאֹפֶק.

כְּשֶׁהָעַכְשׁוּב מְפַלֵּס לוֹ דֶּרֶךְ

כְּשֶׁהָעַכְשׁוּב מְפַלֵּס לוֹ דֶּרֶךְ
וַחֲמָתוֹ בּוֹ,
הָעַכְשָׁו קוֹרֵעַ פְּסוֹת נֶפֶשׁ
דַּקִּיקוֹת לְמַסֵּכוֹת מָגֵן.
אַךְ שׁוּב הָאֶרֶס עוֹלֶה
עַל גְּדוֹת רְחוֹקוֹת
וְנִשְׁפָּךְ עַד אֵלַיִךְ

כַּמָּה דַּק בֵּיתֵךְ בְּקוּרָיו
וְאֵיךְ יַעֲמֹד בַּחֲמָה
הַנִּשְׁפֶּכֶת שׁוֹרֶפֶת
רַגְלָיו

אַתְּ שׁוֹתָה אֶת הַכּוֹס
וּמְכַבָּה אֶת הָאֶרֶס:
חֲמַת עַכְשׁוּב מְנַפְּשֵׁךְ תִּרְחַק

אֵיךְ תּוּכְלִי לְאַחוֹת עַכְשָׁו
פְּסוֹת נֶפֶשׁ דַּקּוֹת וּשְׁרוּפוֹת
לְמַעַן שׁוּב בֵּיתֵךְ אֶל
בְּטָחָיו

וּמִי יַעֲמֹד לָךְ
בְּיוֹם פְּקֻדָּתֵךְ –
קוּרָיו?

זוֹ שְׁאֵלַת הַמִּשְׁנָר

זוֹ שְׁאֵלַת הַמִּשְׁנָר:
הֲרֵי לֹא אַתְּ הִיא הַטּוֹעָה
אֶת הַחוֹטִים; לֹא מִמֵּךְ
הֵם בָּאִים, וְלֹא הֵם
מִגַּמַּת פָּנַיִךְ

הָאֹפֶן שֶׁבּוֹ הֵם מִשְׁתַּזְּרִים
הוּא הָעַתִּיקָה שֶׁבַּחִידוֹת –
וַהֲרֵי לֹא עָלַיִךְ
הַפִּתְרוֹן

לָכְתָּם זֶה עִם זֶה;
פְּרִידָתָם;
נְתוּקָם;
וּשְׁזִירָתָם:
לְעִתִּים רַק עוֹבְרִים זֶה בָּזֶה,
אַךְ יֵשׁ גַּם הַיּוֹדְעִים
זֶה אֶת זֶה

עֶרְגָּתָם,
אֶפְשָׁר שֶׁהִיא הָאוֹרֶגֶת אוֹתָם:
מַרְחִיקָה; מְקָרֶבֶת; קוֹשֶׁרֶת:
קוֹרַעַת דַּרְכָּם עוֹלָם –

וְאַתְּ רַק חוּט אֶחָד,
וְלֹא עָלַיִךְ הַפִּתְרוֹן,
אַךְ אַתְּ יוֹדַעַת
עֶרְגָּתָם
גַּם כְּשֶׁאַתְּ עַצְמֵךְ
שָׁבָה וְנִטְוֵית
כְּמוֹתָם.

מְצִיאוּת

עַכְשָׁו הַבְּכִי מָתָר,
הוּא יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא אָגְרְשָׁנוּ.
מַמְלַכְתּוֹ פְּרוּשָׂה מֵעַל תְּהוֹמוֹת
כְּחָפָה מְצִלָּה.

אֶלָּא שֶׁלְּמַטָּה הַצֵּל הוֹפֵךְ לְמַהוּת,
אֵין בּוֹ הֶגֶנָּה מִן הַשֶּׁמֶשׁ.
צָרִיךְ לִלְמֹד לַחֲסוֹת בְּצִלּוֹ
גַּם כְּשֶׁאֵין בּוֹ צֹרֶךְ.

עָיַפְתִּי לִלְמֹד מֵחָדָשׁ
אֵיךְ טוֹוִים מִקּוּרִים עַכָּבִישׁ,
אֵיךְ נוֹשְׁמִים כְּשֶׁמְּלָאכֶת הַטְּוִיָּה
קָשָׁה מֵהָכִיל.

וַעֲדַיִן הַצִּפֳּרִים שָׂרוֹת מִלְמַעְלָה –
אֵינָן מְבִינוֹת כִּי הָעֵץ שֶׁלָּהֶן כְּבָר נִכְרַת.

חוּטִים

אֲנִי מוֹשֶׁכֶת חוּטִים אֲחֲרוֹנִים
מִמַּסֶּכֶת קְרוּעָה,
שׁוֹאֶלֶת עַצְמִי שׁוּב וְשׁוּב
הַאִם אֶקְלָעֵם לְצַמָּה
אוֹ אֲשַׁלְבֵם שְׁתִי־וָעֵרֶב?

אִם תִּהְיֶה זוֹ צַמָּה,
לֹא אוּכַל לְהַפְרִידָהּ מֵעַצְמָהּ
הֵיא תּוֹתִיר בְּתוֹכָהּ
אֶת כָּל שֶׁמָּצוּי בָּהּ
וְלֹא תִּשְׁתַּנֶּה לְעוֹלָם,
גַּם אִם תִּעָטֵר בְּסֶרֶט.

אִם יִהְיֶה זֶה שְׁתִי־וָעֵרֶב,
אוּכַל תָּמִיד לִמְשֹׁךְ חוּט,
אַךְ הַשָּׁלֵם יִשְׁתַּנֶּה תָּדִיר
בְּיָצְרוֹ מְצִיאוּת אֲחֶרֶת.

הַמַּסֶּכֶת קְרוּעָה, אַךְ עֲדַיִן קַיֶּמֶת.
חוּטֶיהָ מְשַׁנִּים צוּרָה
וְיוֹצְרִים מְצִיאוּת עֲלוּמָה,
קְבוּעָה כְּצַמָּה אוֹ פְּרוּשָׂה כְּבַד,
חֲתוּמַת צוּרָה
אוֹ זוֹרֶמֶת.

וְהַמַּסֶּכֶת בּוֹחֶנֶת אֶת בְּחִירָתִי:
לְאָן אֶקְחֶנָּה בִּסְפִינָתִי?

נְתִינָה

אֱלֹהִים הוֹשִׁיט יָד לָקַחַת
וַאֲנִי הוֹשַׁטְתִּי יָד לִתֵּן.
אוֹ אוּלַי הָיָה זֶה לְהֵפֶךְ –
יִתָּכֵן.
קָשֶׁה עַכְשָׁו לָדַעַת
מִי הַלּוֹקֵחַ וּמִי
הַנּוֹתֵן
וְעַד כַּמָּה יָכוֹל
אָדָם
לְהִתְחַנֵּן –

מַגָּע

אוּלַי הָיְתָה זוֹ הַיָּד הַשְּׁגוּיָה,
אוּלַי – הַיָּד הַמְנַחֶמֶת;
אֶפְשָׁר שֶׁצִּפִּיתִי בְּבוֹא הַתִּקְוָה
לָחוּשׁ אֵיךְ הִיא מְקַיֶּמֶת

אֶת הַנְּדָרִים שֶׁנָּדַרְתִּי
בְּלֵב נֶאֱלָם,
וּמֵעוֹלָם לֹא נִקְרְאוּ בְּקוֹלִי,

הַיָּד הַשְּׁגוּיָה וְהַיָּד הַמְנַחֶמֶת
הוֹשִׁיטוּ עַצְמָן לִקְרָאתִי

לֹא שָׁמַעְתִּי אוֹתָן,
לֹא חָוִיתִי אֶת מַגָּעָן,
לֹא יָדַעְתִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר לָדַעַת
אִם הַיָּד הַשְּׁגוּיָה וְהַיָּד הַמְנַחֶמֶת
יְכוֹלוֹת זוֹ בְּזוֹ לָגַעַת.

מַעְגָּל וּמַשִּׁיקָיו

סְגִירַת הַמַּעְגָּל קָשָׁה מִפְּתִיחָתוֹ
שֶׁהֲרֵי הַפְּתִיחָה לֹא שִׁעֲרָה
הֶנֵּף מַעְגָּלָהּ
וּפָרְשָׂה אֶת קַוֶּיהָ בִּלְי פֵּשֶׁר,
בְּהֶנֵּף שֶׁל תִּקְוָה בִּלְבָד –

וְהַקַּוִּים בִּמְרוּצָתָם
לֹא נָתְנוּ אֶת דַּעְתָּם
לֹא בִּקְשׁוּ אֶת פִּשְׁרָם

סְגִירַת הַמַּעְגָּל הִיא
מַתַּן פֵּשֶׁר
לְהֶנֵּף מְרוּצָתוֹ –

כָּל אֲשֶׁר נֶחְתַּם בַּמַּעְגָּל
תּוֹחֵם אֶת עוֹלָמוֹ

וְגַעְגּוּעָיו – אֶל הַמַּשִּׁיק לוֹ:

רְאֵה מַעְגָּלֵנוּ.
שַׁעֵר אֶת מַשִּׁיקָיו.

שְׁבִירַת מַעְגָּל הִיא פְּתִיחַת גַּעְגּוּעַ

שְׁבִירַת מַעְגָּל הִיא פְּתִיחַת גַּעְגּוּעַ.
הָרוּחַ מַבִּיט בָּךְ תּוֹהֶה
אֵיךְ נִשְׁפָּךְ מִתּוֹכוֹ כָּל שֶׁנִּסְגַּר בּוֹ
וְעַתָּה הוּא רֵיק וּבוֹהֶה

בִּמְקוֹם הַשֶּׁבֶר בָּאִים וְיוֹצְאִים
אֲנָשִׁים, מְקוֹמוֹת וּזְמַנִּים.
אַתְּ מַבִּיטָה בָּהֶם וְשׁוֹמַעַת
אֶת זְרִימַת הַקּוֹלוֹת הַזּוֹלְגִים

וְכֻלָּם פּוֹנִים לְדַרְכָּם;
עוֹד מְעַט לֹא יִוָּתֵר דָּבָר
בַּמַּעְגָּל הַשָּׁבוּר
יְמַלְאוּהוּ הַכְּלוּם וְהָרִיק –
דָּבָר לֹא גָּמוּר.

וְאַתְּ לְיַד הַשֶּׁבֶר: קְשׁוּרָה וּפְתוּחָה,
קַשּׁוּבָה וְאִלֶּמֶת, חֻרְשָׁה וְקוֹלֶטֶת
בּוֹכָה אֶת שְׁבִירָתוֹ,
תּוֹהָה עַל פְּתִיחָתוֹ,
מְצֻוָּה עַל אָבְדָנוֹ
מְאֻבֶּדֶת יֵשׁוּתוֹ –

וּבַזְּרִימָה הַזּוֹלֶגֶת בְּלִי קוֹל,
אַתְּ רוֹאָה אֵיךְ נוֹלָד גַּעְגּוּעַ:
מִן הָאַיִן בּוֹקֵעַ מָקוֹר,
וְזוֹרֵם אֶל חֲלַל הָאֵינְסוֹף
וְהָרוּחַ מַבִּיט בָּךְ, שׁוֹאֵל,
הֲתִתְּנִי לוֹ לִכְסֹף
אֶל הַסּוֹף –

מְעֻרֶרֶת נְטִיפִים

מַיִם מִשְׁתַּקְפִים בַּסֶּלַע,
וְהַסֶּלַע מַבִּיט, תּוֹהֶה
מִי אֵמֶת וּמִי בְּדָיָה –

כָּמוֹנוּ, הַמִּשְׁתָּאִים לָדַעַת
מִי מַיִם וּמִי סֶלַע

וְכָל מוֹתַר חַיֵּינוּ לְפָנֵינוּ
לִמְצֹא אֶת הַתְּשׁוּבָה.

בִּקְצֵה הַמְּסִילָה

מִי שֶׁבּוֹנֶה מִקְדָּשׁ

מִי שֶׁבּוֹנֶה מִקְדָּשׁ,
מֵסִיר מֵעָלָיו אֶת הַגַּעְגּוּעִים
קְלִפָּה אַחַר קְלִפָּה
וּמַפְקִידָם בַּקֹּדֶשׁ.

אַךְ גַּעְגּוּעִים אֵינָם
דָּבָר שֶׁנִּגְמָר,
הֵם בּוֹעֲרִים כַּזְּמַן הַנִּגָּר
וְאֵינָם כָּלִים כַּחֹמֶר

הֵם אֵשׁ־הַתָּמִיד
בַּמִּקְדָּשׁ הַמָּלֵא
אוֹתָם

מִי שֶׁבּוֹנֶה מִקְדָּשׁ
לַשָּׁוְא יְסַגְּרֵם
בְּתוֹכָם,

לַשָּׁוְא יָשׁוּב
לְפָקְדָם

בְּאֵין לוֹ גַּעְגּוּעָיו
הוּא יָתוֹם
מִקְלִפָּתָם,
הוּא מְתֻנֶּה
בְּמִשְׁכָּנָם.

כְּמִיהָה

לוֹמַר מִלִּים רַבּוֹת וְלֹא כְּמִיהָה אַחַת,
אוּלַי זוֹ הַבְּדִידוּת הָאֲמִתִּית.
רֵיקוּת בְּתוֹךְ חָלָל שֶׁאֵין בּוֹ זִיק;
אַל־צֶבַע בְּעוֹלָם לְלֹא תַּשְׁתִּית.

לִשְׁכֹּן עַל מֵי מְנוּחוֹת וְלֹא סְעָרָה אַחַת,
וַדַּאי זוֹ הַבְּדִידוּת הָאֲמִתִּית.
שַׁלְוָה שֶׁל אֵין־תְּמוּרוֹת דְּבֵקָה כְּטִיט
פְּרוּשָׂה לְלֹא עָבָר, מִבְּלִי עָתִיד.

לִסְגֹּד לֶאֱלִילִים וְלֹא אֱמוּנָה בַּלֵּב –
בְּדִידוּת שֶׁאֵין לָהּ פֵּשֶׁר
אֶת תְּחוּמָהּ תַּצִּיב.

כְּמִיהָה אַחַת אִלְּמָה,
סְעָרָה אַחַת שֶׁל כְּאֵב –
אֶת תְּחוּמָהּ תַּחֲרִיב.

הָרוּחַ שֶׁבָּאָה פִּתְאֹם

הָרוּחַ שֶׁבָּאָה פִּתְאֹם
נָשְׂאָה עִמָּהּ חוֹל וּרְסִיסֵי צַעַר,
וַאֲנִי כָּסֵיתִי עַד תֹּם,
עַד מַחֲנָק.

הָאֹבֶךְ הִכְרִיעַנִי,
וָאֵלֵּךְ הָלוֹךְ וְקָטוֹן מִתַּחְתָּיו,
עַד כִּי נוֹתַרְתִּי
כְּזֶרַע שֶׁחוֹזֵר
אֶל מְמַדָּיו.

אוּלַי מִכָּאן אֵלֵּךְ
הָלוֹךְ וְגָדוֹל,
הָלוֹךְ וְנָבוֹט
מֵחָדָשׁ

עַד שֶׁתָּבוֹא שׁוּב הָרוּחַ
נְקִיָּה מֵהַחוֹל
וּצְעָרָיו.

הַמְּתָנָה

מַה שֶּׁהִשְׁאִירָה לִי הָרוּחַ
לָקַח הַגֶּשֶׁם. מַה שֶּׁנוֹתַר –
לָקַח הַטַּל.
בַּשָּׂדֶה נוֹתְרוּ אֲבָנִים אַחֲרוֹנוֹת
וְדַרְדַּר מְעֻרְטָל.

קָשֶׁה בַּשָּׂדֶה כְּשֶׁחשֶׁךְ
מַפְחִיד עִם קוֹל הַתַּנִּים;
כְּשֶׁאֲבָנִים פּוֹרְצוֹת בִּבְכִי,
הַדַּרְדַּר אֶת רֹאשׁוֹ מַרְכִּין.

הוּא יַחֲלֹף וְהֵן תִּנָּטֵשְׁנָה.
הַתַּנִּים יַעַבְרוּ עִם בּוֹא אוֹר.
וְרַק אֲנִי, בְּלֵב הַשָּׂדֶה,
לְקוּחָה מִכֹּל –

אַמְתִּין

כָּאן וְעַכְשָׁו

נְחַשׁ־אוֹרוֹת בַּדֶּרֶךְ.
הֲמוֹן אֲנָשִׁים כָּמוֹנִי
זוֹרְמִים עִם סְתָם.
בַּחוּץ יָבֵשׁ. אַךְ
דְּמְעוֹת הַגֶּשֶׁם
מְנַחֲשׁוֹת בַּלָּאט
אֶת בּוֹאָן.

הַשְׁפִּילִי רֹאשֵׁךְ. לְאַט.
הַוִּתּוּר שַׁיָּךְ לַסְּתָו;
לְנַשֵּׁם אֶת הַזְּמַן
כְּמוֹ לָקֶט
שֶׁל מַה שֶּׁהוּא כָּאן
וְעַכְשָׁו.

הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁל הַסִּפְתָּו

אֵלֶּה הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים
שֶׁל הַסִּפְתָּו

חֹם רָפוּי
אוֹר הָזוּי

הָרוּחַ עֲדַיִן שׁוֹקֶטֶת,

הָאֲגוֹז מַשִּׁיר אֶת עָלָיו
הַשַּׁלֶּכֶת מְכַסָּה – וְחוֹשֶׁפֶת.

הָעֶרֶב נִשְׁאַל מֵחָדָשׁ
אִם אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ
וְלָלֶכֶת – – –

סוֹף הַנְּפִילָה

אַל תַּעֲצֹבִי אֶל לִבֵּךְ:
לַשַּׁלֶכֶת יֵשׁ אַלְפֵי דְּרָכִים
לִפֹּל
וּמִי שֶׁעֵינָיו בָּאָבִיבוֹ
אֵינֶנּוּ זוֹכֵר,
אֶפְשָׁר שֶׁאֵינֶנּוּ
יוֹדֵעַ

אֵיךְ מְרַחֵף הֶעָלֶה,
קָסוּם וְשָׁהוּי
בְּדַרְכּוֹ
הַנּוֹפֶלֶת

וְכֹה עָנֹג מַסָּעוֹ
וְכֹה רַךְ מַגַּע הָאֲוִיר
עַל לֶחְיוֹ
הַנִּפְתֶּלֶת –

עַד כִּי תֹּם הַנְּפִילָה
אֵינוֹ זָעָקָה
וְאֵינוֹ צְעָקָה
נוֹשֶׁמֶת

אֶלָּא קֶסֶם מַגַּע
נְשִׁיקָה
רַכָּה

שֶׁבְּסוֹף הַנְּפִילָה
מִתְגַּשֶּׁמֶת.

מָקוֹם שָׁקֵט

יוֹנָה אַחַת בִּקְשָׁה לָהּ
מָקוֹם שָׁקֵט לָמוּת בּוֹ;
וַאֲנִי הָיִיתִי הוֹלֶכֶת בְּעִקְבוֹתֶיהָ
מְבַקֶּשֶׁת מָקוֹם שָׁקֵט
בּוֹ לִחְיוֹת:
מַאֲפַל־שַׁלְוָה מוּצָל וְרָגוּעַ
שָׁחוֹנֵן כְּנָפַיִם רָפוֹת.

הָיִיתִי הוֹלֶכֶת בְּעִקְבוֹתֶיהָ
וְהָרוּחַ – בְּעִקְבוֹתַי;
הָיִיתִי מִצְטַמְצֶמֶת וְהוֹלֶכֶת
וְשׁוֹכַחַת שְׁעָרַי –

מָקוֹם שָׁקֵט לִחְיוֹת בּוֹ
פִּסַּת אַהֲבָה דַּקָּה,
יָרֹק וּמוּצָל וְרָגוּעַ
וְכַנְפֵי יוֹנָה לוֹ חָפָה –

הָיְתָה הָרוּחַ רַכָּה וּמְנַחֶמֶת
מַסְמִיכָה אֶת חַיַּי לְמוֹתָהּ.

בְּקָצֵה הַמְּסִילָה

בְּקָצֵה הַמְּסִילָה
נִצָּבַת
שְׁאֵלַת הַחַיִּים וְהַמָּוֶת
שְׁאֵלַת הַכֹּל אוֹ לֹא כְלוּם
שְׁאֵלַת הַזְּמַן וְאַפְסוּתוֹ
הַמַּהוּת וְאָבְדָנָהּ –

וְהַמְּסִילָה פּוֹנָה דָרוֹמָה,
אַךְ הַגַּעְגּוּעִים עֲדַיִן
פּוֹנִים לַצָּפוֹן.

חָרוּת בָּעוֹר

מחזור שירים

מסע בפולין

קיץ תשמ"ט, יולי 1989

"וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה,
וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא,
חָרוּת עַל־הַלֻּחֹת:"

(שמות ל"ב, ט"ז)

.1

לְאַחַר שֶׁשָּׁקְטָה הָאָרֶץ
אַרְבָּעִים שָׁנָה וָעוֹד,
שַׁבְתִּי לִפְקֹד אֶת מֻתָּיהָ
וְלִשְׁאֹל לְגוֹרָלָם.

אַרְבָּעִים שָׁנָה וָעוֹד
הִדֵּק שָׁם הָאֵפֶר אֶת עַצְמוֹ
מִצְטוֹפֵף יוֹתֵר וְיוֹתֵר,
כְּמוֹ בְּקֶשׁ לֶאֱסֹף כֹּחַ,
לִבְנוֹת מַשְׁמָעוּת:
כָּל גַּרְגֵּר לְעַצְמוֹ – אָבְדָן,
וַעֲרֵמַת אֵפֶר־הָאָדָם –
זְעָקָה – –

אַרְבָּעִים שָׁנָה וָעוֹד
עָשִׂיתִי לְבֵיתִי,
בְּאֶרֶץ הַשָּׁמַיִם הַכְּחֻלִּים
וְהָאוֹר
וּמִלְחֲמוֹת־תָּמִיד.

וְרַק כְּשֶׁשַּׁבְתִּי לְשָׁם
הֵבַנְתִּי כַּמָּה אֲנִי רוֹצָה לִחְיוֹת.

.2

אֲנִי חוֹשֶׁבֶת עַל בּוּעָה.

אוֹמְרִים שֶׁאוֹשְׁוִיץ הָיָה בּוּעָה
סוֹגֶרֶת בְּתוֹכָהּ עוֹלָם אַחֵר וְאָטוּם
וּכְמוֹ עַל פִּי חֻקֵּי הַפִּיסִיקָה
עוֹמֶדֶת בְּכֹחַ הַמִּרְקָם הַקּוֹשֵׁר
אֶת חֲלָקֶיהָ.

וּבַבּוּעָה הַזֹּאת – אָדָם לְאָדָם
בּוּעָה: מְהַלֵּךְ וְשָׁב וְנוֹשֵׁם
בְּמַעְגָּל סָגוּר

גַּם הַיָּד הַמּוּשֶׁטֶת
אֵינֶנָּה פְּרִיצָה מִן הַסָּגוּר

הֲמוֹן בּוּעוֹת מִתְרוֹצְצוֹת
בְּתוֹךְ מַעְגַּל הַשְּׁמָדָה וּפִיצוּץ
שֶׁאֶחָד מַשְׁמָעוֹ:
סוֹפָן.

וְהָאָדָם שֶׁבְּתוֹכָן – יְהֵא אֲשֶׁר יְהֵא –
מַמְתִּין לְגוֹרָלוֹ־בּוּעָה־מִתְנַפֶּצֶת

וְאֵינוֹ.

.3

זֶה לֹא רַק לַעֲלוֹת בֶּעָשָׁן;
זֶה לְאַבֵּד אֶת מִבְטַח־הַשָּׁוְא
שֶׁל חִשּׁוּקֵי הַבּוּעָה.

עַל פִּי חֻקֵּי הַפִּיסִיקָה
זֶהוּ מִבְנֶה חָזָק מֵאֵין־כְּמוֹתוֹ;

עַל פִּי חֻקֵּי הַנֶּפֶשׁ
זֶה אָבְדַן הָרֶחֶם וְהַצֶּלֶם;

לִהְיוֹת לְאֶפֶר זֶה לְאַבֵּד
אֶת הַבּוּעָה
וְלִהְיוֹת
לְלֹא לִהְיוֹת.

.4

הַקַּלּוּת שֶׁל נִפּוּץ הַבּוּעוֹת
הִיא הַקַּלּוּת הַנּוֹרָאָה שֶׁל הַהֶרֶג;
מְהִירוּת חֲצִיַּת קַו הַנִּפּוּץ
אֵינָהּ מַנִּיחָה מָקוֹם לִסְפֵקוֹת.
לָכֵן מְלֵאכֶת הָרוֹצֵחַ הִיא קַלָּה מִנְּשֹׁא
וְאֵינֶנָּה מוּבֶנֶת.

.5

הַצַּמָּה הַהִיא שֶׁנּוֹתְרָה
מְסַפֶּרֶת עַל נַעֲרָה יָפָה
וּשְׂרוֹכֵי הַנַּעֲלַיִם הַשְּׁכוּחִים
קוֹרְאִים לַשָּׁוְא לַעֲרֵמוֹת
הַמִּשְׁקָפַיִם,
לָשׁוּב וְלִרְאוֹת אֶת יָפְיָהּ
שֶׁל יַלְדָּה שֶׁנּוֹתְרָה בְּלִי
צַמָּה

וּבְלִי
בֵּינָתַיִם.

.6

לִפְעָמִים בּוּעָה הוֹפֶכֶת לְהֶלָּה.

זֶה קוֹרֶה לְעִתִּים, לְמִי
שֶׁיָּכוֹל לְקַשֵּׁר אֶת בּוּעָתוֹ
לְבוּעוֹת אֲחֵרוֹת;

הַפִּיסִיקָה תְּדַבֵּר אָז עַל מִבְנֵי־עַל.
בְּשִׂפַּת הָאָדָם זוֹהִי אֱנוֹשִׁיוּת.

.7

כַּמָּה אֶפְשָׁר לְסַבֵּל?

אֵינְךָ יוֹדֵעַ עַד שֶׁלֹּא
תַּגִּיעַ לְמְקוֹמוֹ.

וְאִם תַּגִּיעַ לְמְקוֹמוֹ –
לֹא תֵּדַע.

כִּי הוּא בְּבוּעָתוֹ,
וְאַתָּה בְּבוּעָתְךָ,
וְהִיא בָּבוּאָתוֹ
וְהִיא בָּבוּאָתְךָ

לִצְפּוֹת בַּמַּרְאָה
אֵין פֵּרוּשׁוֹ
לִהְיוֹת בְּתוֹכָהּ.

הַשְּׁאֵלָה הִיא אַחֶרֶת:
שֶׁל מִי הַבָּבוּאָה?

.8

יַעַר. אֶפֶר. נַחַל.
שָׂדֶה. אֲלָמוֹת וּגְדִישִׁים.

לִטְרֶבְּלִינְקָה נָסְעוּ בְּרַכֶּבֶת.
לְמַיְדָנֶק נָסְעוּ בְּרַכֶּבֶת.
לְאוֹשְׁוִיץ נָסְעוּ בְּרַכֶּבֶת.

רַכֶּבֶת הִיא שְׁנֵי פַּסִּים רֵיקִים
הַמּוֹתְחִים בֵּינֵיהֶם קַו
שֶׁל תִּקְוָה
וְקֶשֶׁר.
הָאַשְׁמָה אֵינָהּ בָּהּ.

בְּעוֹלָם יָפֶה לְהַלֵּל
הִיא קִשְּׁרָה אֶת קַוֵּי הַזְּוָעָה.

.9

הַהֲלִיכָה עַל אַדְנֵי הָרַכֶּבֶת
מַכָּה בִּכְאֵב מוּזָר:
לֹא שְׁתוּק – עוֹד צַעַד וְעוֹד,
כְּמִי שֶׁמְּכָרָח, עַל נַפְשׁוֹ,
וְאֵינוֹ מַאֲמִין.

אֵיפֹה הוֹלֶכֶת לִשְׁמָד
וְשׁוּם סֶלֶקְצְיָה אֵינָהּ מְחַכָּה לִי,
וַאֲנִי בְּבוּעָתִי שֶׁלִּי,
וְאַתֶּם בְּבוּעוֹתֵיכֶם –

וְאַף עַל פִּי כֵן,
הַכְּאֵב בְּגַבִּי,
וְהַנְּשִׁימָה בְּמַאֲמָץ
שֶׁל נִרְדָּף –

פִּתְאֹם אֲנִי הִיא הָרַכֶּבֶת
וַאֲנִי הִיא הַמּוּבָלֶת –

עַד הַסַּף – – –

.10

הָאֲבָנִים שֶׁל טֶרֶבִּילִינְקָה דּוֹקְרוֹת.
יָפוֹת לְהַמֵּם. צוֹמְחוֹת.
אֵלֶּה שִׁינֵי הַדְּרָקוֹן הַקְּדוּמוֹת,
שֶׁהוֹפְכוֹת אֶת הַמִּיתוֹלוֹגְיָה עַל פִּיהָ.

מִי שֶׁחִלֵּץ עַצְמוֹ מִכָּאן
וְנוֹתָר בִּבוּעָתוֹ לְמַעֲנֵנוּ,
מְסַפֵּר עַל מַה שֶּׁאֵרַע
וְאֵינוֹ מַאֲמִין לְמִשְׁמַע אָזְנָיו.

בִּטֶרֶבִּילִינְקָה הָיוּ לִי הַדְּמָעוֹת
מִפְלָט מִדְּקִירוֹת הָאֶבֶן.
אֲנִי שׁוֹמַעַת אֵיךְ סַבָּא שֶׁלִּי,
שֶׁעָלָה כָּאן בֶּעָשָׁן,
אוֹמֵר עָלֵינוּ קַדִּישׁ

וְשָׁב אֶל אָפְרוֹ.

.11

הִדְלַקְתִּי נֵר נְשָׁמָה,
כִּי כְּנֵר נִשְׁמַת הָאָדָם,
וַאֲנִי חוֹזֶרֶת עַל טֶקֶס מַאגִי
מְנַסָּה לַשָּׁוְא לְהַדְלִיקָה בֶּאֱמֶת.

אֶת מִי זֶה מְנַחֵם, אֲנִי שׁוֹאֶלֶת,
לִדְלֹק כָּךְ עַד כְּלוֹת הַשַּׁעָוָה,
אוֹ עַד בּוֹא הָרוּחַ הַמְכַבָּה –
וַהֲרֵי בַּמֵּאָה הָעֶשְׂרִים,
טֶקֶס מַאגִי אֵין לוֹ תִּקְוָה –

וְאֵין לִי תְּשׁוּבָה.

.12

וְגַם אֲנַחְנוּ הָיִינוּ בִּבּוּעָה
שֶׁרוֹאָה וְאֵינֶנָּה מַשֶּׂגֶת

אֵינֶנָּה תּוֹפֶסֶת
אֶת אָבְדַן הַבּוּעוֹת.

בְּתוֹךְ צְדוּקִים־נַעֲלִים־מִלְּשְׁאֹל
נוֹתַרְנוּ שְׁלֵמִים בְּבוּעוֹתֵינוּ
הַמּוּגָנוֹת

כּוֹאֲבִים אֶת הֶסְתֵּר־הַפָּנִים
שֶׁפּוֹצֵץ שִׁשָּׁה מִילְיוֹנֵי
בּוּעוֹת

וְנוֹתַר
שׁוֹקֵט
בְּבוּעָתוֹ.

.13

אַתָּה שׁוֹאֵל הֵיכָן הָיָה אֱלֹהִים,
וּמִישֶׁהוּ אוֹמֵר: הוּא לֹא הָיָה
כִּי הוּא אֵינֶנּוּ.

וַאֲנִי, שֶׁאֵינֶנִּי קוֹרֵאת בִּשְׁמוֹ,
מְנַסָּה לַשָּׁוְא לַהֲבִינוֹ:
אוּלַי גַּם הוּא אִבֵּד אֶת
בּוּעָתוֹ?

מִי אוֹמֵר שֶׁאֱלֹהִים הוּא רוּחַ?
אוּלַי הוּא חוֹמֶר
שֶׁאִבֵּד אֶת חִיּוּתוֹ?
אוּלַי הוּא רַק שְׁנָה מַצַּב־צְבִירָה
וּבְכָךְ שְׁנָה מַשְׁמָעוּתוֹ?

.14

הַנִּסָּיוֹן שֶׁלָּנוּ לְהָבִין,
נִדּוֹן לְכִשָּׁלוֹן.
הַנִּסָּיוֹן לִרְאוֹת –
נִדּוֹן לִכְאֵב.
הַנִּסָּיוֹן לִחְיוֹת
אַחֲרֵי מַיְדָנֶק וְאוֹשְׁוִיץ,
הוּא סִימַן שְׁאֵלָה
הָחָרוּת בָּעוֹר.

.15

מִישֶׁהוּ מָצָא חֶלְצַת־אָסִיר
בְּאֶחָד מִצְּרִיפֵי בִּירְקֶנָאוּ,
נוֹשֵׂאת מִסְפָּר אִישִׁי, וּמִשֶּׁלֹּשׁ פָּחֹל,
וּשְׁנֵי כַּפְתּוֹרִים.

מִישֶׁהוּ הִנִּיחַ אוֹתָהּ
עַל מַצֶּבֶת הָאֶבֶן,
וְהִיא רָאֲתָה אוֹתָנוּ
זוֹכְרִים, וְהִיא שָׁמְעָה
אוֹתָנוּ שָׁרִים

"הַתִּקְוָה" הוּא שִׁיר מוּזָר,
שׁוֹנֶה כָּל כָּךְ מֵהַמְּנוֹן.
בַּיּוֹם הָאָפֹר הַהוּא, מוּל
חֶלְצַת הַפַּסִּים,
לֹא יָדַעְתִּי מִי מִשֶּׁלָּשְׁתֵּנוּ
שַׁיָּךְ לַמֵּאָה הָעֶשְׂרִים.

.16

הַיָּרֹק הַפָּרוּשׂ עַל הַכֹּל,
בִּפְרִיחָה שֶׁל צָהֹב וְסָגֹל,
עַל פְּנֵי מַצֵּבוֹת נְטוּשׁוֹת
בְּבָתֵּי קְבָרוֹת שְׁכוּחִים –

וּפִתְאֹם הֵבַנְתִּי שֶׁהַנִּצָּחִית מִכֹּל,
זוֹ שֶׁנּוֹתֶרֶת לְעוֹלָם,
הָאֶבֶן –

גַּם הִיא בַּת חֲלוֹף

בְּאֵין לָהּ קוֹרֵא.

.17

״אַל־תִּבְכּוּ לְמֵת וְאַל־תָּנֻדוּ לוֹ.
בְּכוּ בָכוֹ לַהֹלֵךְ, כִּי לֹא יָשׁוּב עוֹד
וְרָאָה אֶת־אֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ:״
(ירמיה כ״ב, י׳)

מִי קָם מִן הָאֵפֶר?
מִי שֶׁבּוּעָתוֹ עִמּוֹ.
הִיא קִירוֹת הַמָּגֵן
וְצִנּוֹר הַחַמְצָן
וְתִקְוַת קִיּוּמוֹ.

לָכֵן לָקוּם מִן הָאֵפֶר
זֶה לְהִשָּׁאֵר סָגוּר;
זֶה לִבְכּוֹת בִּפְנִים
וְלִדֹּם.

אוֹ גַּם לִצְעֹק בְּלֵילוֹת־לֹא־שְׁנָת
וְלִהְיוֹת דָּרוּךְ תָּמִיד.

לָכֵן הֵם בּוֹדְדִים כָּל כָּךְ.
בְּדִידוּתָם מְגִנָּה עֲלֵיהֶם
כְּבוּעָה.

אֶפְשָׁר לִפְרֹץ אֲלֵיהֶם דֶּרֶךְ,
אַךְ אִם יֵלְכוּ בָּהּ
לֹא יָקוּמוּ מִן הָאֵפֶר

לָכֵן אַל תִּבְכּוּ לַמֵּת.
בְּכוּ בָּכֹה לַהוֹלֵךְ.

.18

סָבִי עָלָה בַּעֲשַׁן טֶרֶבְלִינְקָה –
כִּי בְּיַאלִיסְטוֹק קְרוֹבָה לְכָאן.
וְהוֹרֶיךָ עָלוּ בַּעֲשָׁנוֹ שֶׁל אוֹשְׁוִיץ –
כִּי מִמֶּרְחָק הוּבְלוּ לְשָׁם.

וְאִמִּי וְאָבִי נָטְשׁוּ אֶת פּוֹלִין
בְּעוֹדָנָּה עִיר וָאֵם,
וְהָלְכוּ לִבְנוֹת לָהֶם בַּיִת
בְּעֵמֶק־בְּצוֹת שׁוֹמֵם.

אוּלַי בְּכָל זֹאת הָיְתָה כָּאן
מַחֲשָׁבָה וְתָכְנִית
שֶׁהֻכִינָה לְךָ מִקֶּלֶט,
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה עַצְמָהּ
שֶׁהָיִיתָ פְּלִיט נִמְלָט –

יֶלֶד רָדוּף וּבוֹדֵד,
נָתוּן לְחַסְדֵי זָרִים,
הִגַּעְתָּ לָעֵמֶק שֶׁלָּנוּ,
מְבַקֵּשׁ לְךָ חַיִּים –

אַתָּה שׁוֹמֵר עַל בּוּעָתְךָ,
וְהַדִּין עִמְּךָ;

וִילָדֵינוּ שׁוֹאֲלִים
אִם הֵם דּוֹר שֵׁנִי
אוֹ שְׁלִישִׁי
לַשּׁוֹאָה –

אֵיךְ יוֹדְעִים?

.19

בְּוַרְשָׁה עוֹלֶה כְּבָר הַשַּׁחַר.
אֲנִי שׁוֹמַעַת צִפֳּרִים.
הַלַּיְלָה הַזֶּה הוּא לֵילָהּ
שֶׁל שׁוֹאַת הַמֵּאָה הָעֶשְׂרִים.

עָשִׂיתִי שׁוּב אֶת הַדֶּרֶךְ
מִפּוֹלִין לְצִיּוֹן וּלְפוֹלִין,
מִמַּחֲנֵה רִכּוּז אֶל מִשְׁנֵהוּ
וּמִן הַמָּוֶת אֶל הַחַיִּים.

אֵינֶנִּי נִפְרֶדֶת עַל מְנָת לִשְׁכֹּחַ.
אֲנִי נִפְרֶדֶת עַל מְנָת לִזְכֹּר.
אֲנִי חוֹשֶׁבֶת עַל בּוּעָה;
עַל נְתוּקָהּ
וְעַל חִבּוּרָהּ.

וְגַם עַל הַיּוֹם שֶׁבּוֹ יִתְאַפְשֵׁר
בּוּעָה מְנֻפָּצֶת לָשׁוּב וּלְחַבֵּר.

אֲנִי חוֹשֶׁבֶת עַל הַקִּירוֹת הַדַּקִּים
הַתּוֹמְכִים בְּתוֹכָם עוֹלָם,
וְעַל הַדֶּרֶךְ הָאֲרֻכָּה
מִן הָאֵפֶר,
שֶׁאֵין בָּהּ תְּשׁוּבָה
לָאָדָם.

.20

לִפְעָמִים אַתָּה צוֹעֵק בִּשְׁנָתְךָ,
צְעָקוֹת חֲנוּקוֹת, שְׁקֵטוֹת,
לֹא שֶׁל עִנּוּיִים, לֹא שֶׁל אָבְדָן,
אֲבָל שֶׁל חֲרָדָה קָשָׁה מִנְּשֹׁא.

זוֹ חֲרָדַת הַיֶּלֶד הַיְתוֹם
הַנָּטוּשׁ בְּלֹא־הָבֵן לְגוֹרָלוֹ,
אַרְבָּעִים שָׁנָה וָעוֹד
לִפְעָמִים אַתָּה צוֹעֵק בִּשְׁנָתְךָ
וַאֲנִי קוֹשֶׁבֶת לְךָ, וְאוֹמֶרֶת:
הֵן שָׁקְטָה הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה...

וְהַלַּיְלָה צָעַקְתִּי אֲנִי בִּשְׁנָתִי,
צְעָקוֹת חֲנוּקוֹת, שְׁקֵטוֹת,
כִּי שַׁבְתִּי מִמִּפְגָּשׁ עִם מוֹתִי
וְכָל כָּךְ רָצִיתִי לִחְיוֹת – – –

סדר השירים

הַמֵּאָה הָ־20

הַמֵּאָה הָעֶשְׂרִים	7
מֵאָה עֲצוּבָה	8
הֶבְנָה	9
שִׁנּוּי	10
אֲבִיב הָעַמִּים	12
בַּקַּיִץ הַהוּא	13
בִּקַּשְׁתִּי לָשִׁיר אֶת זְמַן הַיַּסְמִין	14
קְרָב	15
רֹאשׁ כָּפוּף	16
גְּלוּיָה מִלּוֹנְדוֹן, סְתָו 1994	17
לִשְׁתּוֹת קָפֶה בַּקָּפֶה	21
בִּקְצֵה הַנְּשִׁימָה	23
נְסִיוֹן הַפִּיּוּס	24
אָמְרוּ בָּרַדְיוֹ	25
לְהָבִין וְלָשֵׂאת	26

חַדּוּת הָרְאִיָּה שֶׁל הַנָּשֶׁר

[חַדּוּת הָרְאִיָּה שֶׁל הַנָּשֶׁר]	29
תְּהִיָּה	30
דְּרָכִים	31
כְּוִונִים	32
בְּחִירָה	33
תְּקוּוֹת וּכְלָלִים	34
צָבָא נָסוֹג	35
צַעַד אֶחָד לִפְנֵי הַלַּיְלָה	36
חֲרוּת	37

הַזְּמַן

הַזְּמַן	41
לְאָן זוֹרְמִים הַזְּמַנִּים	42

מִפְגָּשׁ 43
בְּסוֹף סֶפְּטֶמְבֶּר 44
רָגַע 45
שַׁאֲלִי בָּרוּחַ 46

גּוֹרָל

גּוֹרָל 49
שְׁאֵלוֹת 50
כְּשֶׁהָעַכְשָׁוּב מְפַלֵּס לוֹ דָּרְךְ 51
זוֹ שְׁאֵלַת הַמִּשְׁזָר 52
מְצִיאוּת 53
חוּטִים 54
נְתִינָה 55
מַגָּע 56
מַעְגָּל וּמַשִּׁיקָיו 57
שְׁבִירַת מַעְגָּל הִיא פְּתִיחַת גַּעְגּוּעַ 58
מְעָרַת נְטִיפִים 59

בִּקְצֵה הַמְּסִילָה

מִי שֶׁבּוֹנֶה מִקְדָּשׁ 63
כְּמִיהָה 64
הָרוּחַ שֶׁבָּאָה פִּתְאֹם 65
הַמְּתָנָה 66
כָּאן וְעַכְשָׁו 67
הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁל הַסִּתָּו 68
סוֹף הַנְּפִילָה 69
מָקוֹם שָׁקֵט 70
בִּקְצֵה הַמְּסִילָה 71

חָרוּת בָּעוֹר — מחזור שירים

[לְאַחַר שֶׁשָּׁקְטָה הָאָרֶץ] 75
[אֲנִי חוֹשֶׁבֶת עַל בּוּעָה] 76
[זֶה לֹא רַק לַעֲלוֹת בָּעָשָׁן] 77

[הַקְלוּת שֶׁל נְפוּץ הַבּוּעוֹת] 78
[הַצָּמָה הַהִיא שְׁנוֹתְרָה] 79
[לִפְעָמִים בּוּעָה הוֹפֶכֶת לְהֶלָּה] 78
[כַּמָּה אֶפְשָׁר לְסַבֵּל?] 81
[יַעַר. אֶפֶר. נַחַל] 82
[הַהֲלִיכָה עַל אַדְנֵי הָרַכֶּבֶת] 83
[הָאֲבָנִים שֶׁל טֶרֶבְלִינְקָה דּוֹקְרוֹת] 84
[הִדְלַקְתִּי נֵר נְשָׁמָה] 85
[וְגַם אֲנַחְנוּ הָיִינוּ בְּבוּעָה] 86
[אַתָּה שׁוֹאֵל הֵיכָן הָיָה אֱלֹהִים] 87
[הַנְּסָיוֹן שֶׁלָּנוּ לְהָבִין] 88
[מִישֶׁהוּ מָצָא חֶלְצַת־אָסִיר] 89
[הַיֶּרֶק הַפָּרוּשׁ עַל הַכֹּל] 90
[מִי קָם מִן הָאֵפֶר?] 91
[סָבִי עָלָה בַּעֲשַׁן טֶרֶבְלִינְקָה] 92
[בְּוַרְשָׁה עוֹלֶה כְּבָר הַשַּׁחַר] 93
[לִפְעָמִים אַתָּה צוֹעֵק בִּשְׁנָתְךָ] 94

★

חַדּוּת הָרְאִיָּה שֶׁל הַנָּשֶׁר
מִתְבַּקֶּשֶׁת עַכְשָׁו
כָּל כָּךְ:
הַיְכֹלֶת לְצַפּוֹת אֶת הָרַקַע
מֵעֵבֶר לְכָל פְּרָטָיו.

לְהָבִין אֶת טִיסַת הַיָּחִיד,
מַמְרִיאָה וְאֵינֶנָּה רוֹאָה
אֵיךְ הָרַקַע פּוֹנֶה לָהּ
עֹרֶף, בְּעוֹד הִיא
מְבַקֶּשֶׁת אַחֲרָיו.

הוצאת הקיבוץ המאוחד